

86. JIRÁSKŮV HRONOV ZPRAVODAJ 7

PÁTEK 5. 8. 2016

AMATÉRSKÉ DIVADLO BY NEMĚLO REZIGNOVAT NA POSELSTVÍ

Rozhovor s Radovanem Lipusem, režisérem představení HRA-NIC-e. O kávu, pražské kavárny, Ostravském divadelním zázraku a přesahu amatérského divadla.

Prý jste mívál vizitku s titulem Kavárenský povaleč?

Pořád mám! Snadno vám to dokážu, tady vám můžu jednu věnovat (Podává elegantní černobílou vizitku).

Jak se takové kavárenské povalečství projevuje?

Průzkumem kaváren v různých městech a v různých zemích. Já se kavárnami skutečně zabývám nejen jako konzument a návštěvník, ale velmi mě zajímají dějiny kávy, kaváren a kavárenské kultury. Protože, navzdory tomu bolševickému už trochu pejorativnímu nádechu, že jde jen o povaleče, flákače a budižkničemy, jde o místa spojená s neuvěřitelným intelektuálním, politickým, ekonomickým a uměleckým ruchem a kvasem. Kdyby nebylo kaváren, tak by dějiny Evropy a do jisté míry i světa vypadaly jinak. A nejenom ve spojitosti s uměním. Málokdo si uvědomuje, že v kavárnách vznikaly tak seriózní instituce jako pojišťovna Lloyds či londýnské Timesy, které měly svou první redakci u kavárenského stolu. Nemluvě o velkém množství uměleckých skupin, hnutí, směrů a spolků. Já myslím, že kavárny tuhle roli do značné míry plní stále. Koneckonců i současná hanlivá a záporně pěstovaná nálepka pražská kavárna s tím souvisí a je vidět, že jde pořád o něco, čím se někdo může cítit být ohrožen ve své omezenosti a aroganci.

Jaké spojení jste si našel mezi kavárnami a divadlem?

Říkám, že kavárny jsou urbanizovaná oh-

niště. To má zase dlouhou genezi. Jsou to doupata, klubovny, salóny. A samozřejmě kavárna je scénický prostor. Principem je komunikace a dialog, káva sama je bytostně dialogický nápoj. A do dneška, když někomu řekneme "pojď na kávu", jde především o pozvání k dialogu. Krom toho je káva spojena s informacemi už minimálně od dob Velké francouzské revoluce až po fenomén internetových kaváren. Nejsou internetové pivnice nebo vinárny, ale kavárny. Součástí kaváren jsou velká okna a rozkoš v kavárnách je pozorovat lidi na ulicích a zase naopak. Jsou to scénické prostory, které mají k divadlu velmi blízko. Nehledě na fenomén divadelních kaváren, kdy často sloužily jako prodloužené divadelní kluby. Ať už to bylo Café Procope v Paříži, nebo kavárna Slavia.

Tvoříte někdy v kavárně?

Když jsem ve městě, je pro mě důležité najít si nějakou, kam se pravidelně vracím, kde můžu psát, vyřizovat maily, připravovat se. Také se tam koná většina mých pracovních schůzek, protože je to příjemná neut-

rální půda. Navíc když má náhodou onen člověk zpoždění, čekat v kavárně není zas taková hrůza.

Stál jste u zrodu tzv. ostravského divadelního zázraku. Jak vůbec vzniklo to nezaměnitelné umělecké podhoubí?

V Ostravě jsem strávil osmnáct krásných let života. Narodily se nám tam tři děti a asi třicet inscenací. Ostrava je velmi silné město se sugestivní a syrovou atmosférou. Já měl hlavně štěstí, že jsem do Ostravy přišel v devadesátých letech, kdy se celé město radikálně proměňovalo. Jedna epocha střídala druhou. Tehdy končil hlavní a nejcharakterističtější prvek – hornictví a hutnictví. Najednou se Ostrava stávala více studentským městem. Vznikala divadla, Aréna Ostrava, zbrusu nová budova konzervatoře. Na zelené louce vzniklo Ostravské biskupství, vznikla univerzita. To jsou instituce, které nevznikají každý rok. Navíc mělo celé město neuvěřitelnou dynamiku, puls, život v mnoha oblastech. V divadle se velmi zajímavé věci děly v Aréně, v NDM, u Bezručů, v Divadle loutek, ale i třeba v Bílém divadle. Zajímavé to bylo i v muzice. Buty vydávali své nejlepší desky. Ostrava měla velmi silné období v literatuře; Balabán, Hruška, Motýl, Žila. Došlo k rozkvětu výtvarného umění, otevíraly se kluby, rodila se Stodolní jako místo, kde se scházejí umělci (ne jako past na turisty, kam se lidé chodí jenom nalít), kde se hraje muzika, kde jsou výstavy. Zpětně si uvědomuji, že byl člověk u zrodu spousty věcí, které se pomalu stávají institucemi. Život se zase přesouvá jinač.

Do Ostravy jste přišel tuším s Markem Pivovarem, svým přítelem a dlouholetým kolegou?

Ne, to bylo jinak. Já tam v roce 1991 nejdřív hostoval, o rok později nastoupil do angaž-

PŘEDVÁDĚČKY SEMINÁŘŮ

Pátek 5. srpna 2016
12:15 - 12.30, Tělocvična ZŠ Palackého
Prezentace semináře LAB
jako Laboratorium

Sobota 6. srpna 2016
10.00 - 10.15, foyer Jiráskova divadla
Prezentace semináře V jako Vý-
tvorná složka divadla

10.15 - 11.25, Jiráskovo divadlo
Prezentace seminářů:
DOC jako Od dokumentu k divadlu
TD jako Taneční dílna
SILT jako Scénická interpre-
tace literárního textu
DHD jako Dílna hereckých dovedností
P jako Pantomima

11.35 - 11.40 a 12.00 - 12.10, Myšárna
Prezentace semináře L jako
Loutkové divadlo

11.35 - 11.40 a 12.00 - 12.10, ZŠ Palackého
Prezentace semináře L jako
Loutkové divadlo

ÚVODNÍK JAKSI JAZYKOVÝ

Petra Jirásková si tu před pár dny posteskla, že lörrašský Sen noci svatojanské nemohl Hronovu přinést žádnou inspiraci. Rozumím tomu, divadelní poetikou Sen věru nevyčítal z toho, jak se tak Shakespeare dělá. Přesto tam ale bylo k vidění cosi, co mi letos na Hronově chybí opravdu citelně: nesmírně precizní hlasová kultura a jevištní mluva. Užil jsem si to jako vytoužený koncert, protože leckdy tu mám v divadlech dojem, že jsme nějak zapomněli mluvit.

Včera to na mě znovu dolehlo na Rozmariném létě – inscenaci, která má jinak všechny předpoklady kvality, dovedné zkušené herce a režiséra, celkem povedenou dramaturgii, chytře vymyšlenou scénu, řadu skvělých metaforických nápadů a tak dál a tak dál. Jistě, v tom Vančurovi je témat víc (stárnutí, prchavé okouzlení létem...), ale tím nejvýraznějším nositelem poetiky předlohy i dramaturgie, ba skutečně jejich tématem, je jazyk sám o sobě, jeho bohatost, půvabně paradoxní archaičnost a výskyt neuvěřitel-

má v Národním divadle Moravskoslezském. Marka jsem tam stáhl z Brna, protože jsme se znali z nějaké divadelní dílny v Šumperku, kde jsme si hrozně padli do oka. Potom jsme potkali na festivalu ve Zlíně, kde byl tehdy tuším ještě za brněnskou televizi. Věděl jsem tehdy, že píše recenze, tak jsem se ho zeptal, jestli nechce slézt z posedu mezi zvěť a začít dělat divadlo prakticky, ne jenom nás odstřelovat. A tak vznikla krásná éra naší spolupráce.

Na jaký projekt s ním vzpomínáte nejraději?

Nechtěl bych říkat jednu věc. Z mnoha důvodů byla velmi důležitá inscenace z NDM Romance pro křídlovku. Zrovna tak jsem měl hrozně rád, když jsme dělali Neználka podle Stanislavského, nebo Elling a Kjell Bjarne aneb Chvála bláznovství, což byla tehdy kontinentální premiéra. Teď s Markem připravujeme novou inscenaci v Divadle loutek v Ostravě.

Existuje ve vašem životě nějaký impuls, kdy byste mohl dělit na "před" a "po"?

Takových impulsů byla spousta a člověk si jich mnohdy ani nevšiml. Život je velká rychlost, je to stejně, jako si nevšimnete rozcestí, křižovatky nebo výhybky. A až když se člověk podívá zpětně, jakoby se koukal na mapu, dojde mu, že najednou uhnul z hlavní na vedlejší, nebo se naopak dostal na hlavní. Většinou to jsou setkání s lidmi. S někým, kdo vás obohatí. Může to být životní partner, děti, změní se mu život, když

se ožení, když se v inscenaci dotkne něčeho, co koresponduje s diváky a vzbudí ohlas. Určitě pro mě byl důležitý přechod z Olomouce na DAMU. Tam jsem se setkal s Jaroslavem Vostrým, s Janem Císařem, s Kateřinou Lukešovou... S osobnostmi, které mi divadlo otevíraly z jiných pohledů. Ale také se spolužáky; s Petrem Léblem, Petrem Gáborem. To všechno bylo důležité. Člověk si ani neuvědomí, jak moc to pro něj bylo důležité. Stejně tak podstatné bylo setkání s Davidem Vávrou, když jsem napsal Šumnou Ostravu. Tehdy jsem ještě netušil, že z toho nakonec bude 66 Šumných měst, že budeme putovat po Brazílii, Argentině. To jsou setkání, která mají velké trvání v čase.

Má amatérské divadlo vzdělávat?

Určitě, mělo by. Amatérské soubory na rozdíl od těch profesionálních vyprodukuji v průměru jednu premiéru ročně, dělají to zadarmo ve svém volném čase. Na druhou stranu máte naprostou svobodu. Můžete si vybrat, s kým budete hrát, co budete hrát a jestli vůbec to budete hrát. Můžete dělat jen to, co vás baví. Děláte něco, o čem musíte být přesvědčen, že to teď a tady je třeba udělat. Odpovědnost amatérského divadla je jiná. Nemělo by v žádném případě rezignovat na apel, na poselství. Ale zrovna tak rozumím tomu, když má někdo zájem udělat veselou inscenaci. Není legrace dělat legraci. Udělat komedii, kde by se lidi dvě hodiny smáli (a myslím opravdu smáli, ne podpásovky typu kopání do zadku), není vůbec jednoduché.

Vít Malota

sazení hereckou techniku i mluvní kulturu na vysoké úrovni – a jaroměřské Děvčátko a slečny v Ušubrané by mě potom nadchly i v případě, že by to nebyla tak dobře postavená hříčka s příjemně skandálním obsahem, prostě tím, jak čistě, zněle a po smyslu dovedou říkat verš.

Nevím, jestli dřív bylo líp nebo jestli to je jen představa nostalgiků (třeba Evy Spoustové), ale v dnešní době nemá mluvní a jazyková kultura zrovna ustláno na růžích ani na žádných jiných květinách. Možná že není fér chtít zrovna po divadle, aby se lišilo, aby ty nedostatky všech televizních seriálů a zpravodajství dohánělo a napravovalo. Mám ale dojem, že pokud se chceme dočkat třeba oné pořádné velké činohry, po níž nejen v amatérském divadle tak voláme, neobejdeme se bez češtiny. Bez češtiny vědomě obdělávané a zněle hovořené. A nemusí jít ani o předlohu, která má poetiku jazyka za své vlastní téma.

Michal Zahálka

S DÍRKOU NEBO BEZ DÍRKY ANEB ZELENÝ

Reakce provozovatele restaurace Radnice a jídelního stanu na článek ze dne 3. 8. 2016 s názvem Zážitky z fronty – revoluční speciál. Otiskujeme ji v plném rozsahu.

Dějství první – Hledání – Zajištění stravování seminaristů JH zajišťuje NIPOS-ARTAMA a Město Hronov ve spolupráci s KIS Hronov. Zástupci KIS mě požádali o informaci, je-li možné zajistit stravování seminaristů JH. Odpověď byla ANO je to možné, ale bylo určeno několik podmínek. Podmínka č. 1 – stravování bude zajištěno formou cateringu – tzn. ve stanu. Podmínka č. 2 – výdej jídla bude probíhat v rozmezí 2 – 3 hodin – tzn. v takovém časovém úseku, kde se dá vydat uvedený počet jídel v požadující kvalitě. Podmínka č. 3 – stan zajistí pivovar Bakalář, na městu bude zajistit zakrytí kanálů a uvedení plochy do požadovaných hygienických parametrů – např. sběr skla apod., zajištění sezení, košů a pravidelného úklidu.

Obraz první – stan postaven, výdejní technika připravena, úklid, sběr skla ani zakrytí kanálů není provedeno.

Dějství druhé – Realita – Den první přichází během první hodiny 170 seminaristů !!! a první problém: nestíháme, v dalším dnu se dovídáme při výdeji oběda, že se prodaly další lístky nad nahlášený počet strávníků o 17 a problém, ale určitě ne na naší straně, není polévka... nebyl by problém přidělat, ale nikdo nechce čekat, napětí roste...

Obraz druhý – Mravenec v pití – Pro seminaristy bylo bonusově zajištěno pití mobilním výčepem s obsluhou, na výslovnou žádost objednatele byla instalována várnice

s kelímky vodou a šťávou. A co se tak asi stane? No příleze Ferda Mravenec.

Obraz třetí – K čemu tak asi je tác na jídlo? No my, co pamatujeme časy minulé a pamatujeme na fousaté paní u „okénka“ víme, že si na něj dáme talíř s jídlem a vrátíme opět komplet i s tácem, celkem jednoduché, ale ne tak zde.

Dějství třetí – Reklamace – Princip reklamace je stále stejný, není to subjektivní, ale objektivní posouzení stavu reklamované věci. V případě reklamace jídla nastává tento postup – jídlo, které host dostane na talíř a je hostem subjektivně posouzené jako neadekvátní v množství a kvalitě, je podrobeno reklamaci. Je přivolána obsluha a nahlášena reklamace, v případě dohadů o množství suroviny je přinesena certifikovaná váha a množství masa je zváženo, pak se zváží příloha a je JASNO. Opominu váhu v syrovém stavu. Nic z uvedeného postupu se neudálo a nebylo požadováno po obsluze jídelního stanu. Co k tomu říci? Nechám na Vás.

Závěrem bych rád podotknul, že je mě smutno ze systému, který v naší společnosti vládne. Každá práce je po zásluze potrestána.

Nebudu jmenovat, kolik lidí nespalo a připravovalo obědy a večeře pro 215 strávníků, kolik stresu za těch pár dní decimovalo naši restauraci a kolik zloby jsme stále nuceni snášet. Jedním slovem díky a přeju dalším restauratérům hodně štěstí, našťastí mám restauraci jen jako koníček.

PS: Na hygienu už nemusíte volat, už u nás byla a stále jedeme dál ...

*Ing. Michal Šafář
a kolektiv Restaurace Radnice*

Udělej si sám

Klasifikace hronovského stravování se změnila. Z konvenčních stravovacích možností nám mnoho nezbyvá. Rozhodli jsme se tedy infiltrovat do těch alternativních. Kousek od Sokolovny stojí dům, který v době Jiráskova Hronova okupuje parta divadelníků. Vstoupili jsme do dveří a rázem nás přivítal zvuk kytar a ukulele společně s vůní čtvrtého oběda. Byli jsme totiž pozváni na pravý, nefalšovaný, hronovský piknik.

Na stole už byl předkrm – pomazánka v zelené paprice, zbytek pomazánky namazaný na okurce. Vše pečlivě vyskládáno na talíři a k tomu i dvě půlky citronu, vhodného k vymačkání na pomazánku. Luxus na talíři za nula, nula prdlačky. Když hostitel uznal za vhodné, zavelel, celé osazenstvo zvedl, rozdělil na podavače a přebírače a poslal podávat si jídlo přes plot. Když jsme se usadili na trávě mezi švestkami, následoval hlavní chod – respektive následoval by, musely se však nejdříve vyrobit talíře z hlávkového salátu. Jakmile bylo hotovo, mohl si každý nandat z těstovinové směsi a přidat balkán, olivu, bazalku nebo buřtu v omajce. Pilo se jakostní pivo – Primátor a Kozel z petky. Následovala komerční půlhodinová přestávka, ve které hostitelky vzaly opět do ruky kytaru a ukulele a hrály písničky Johnnneho Cashe. Poté byl na řadě vepřový vývar, který jsme už nejedli ze salátu, ale z esušů. Hostitel nás neustále pobízel slovy: „Jez! Hraj! Saj! Zapisuj!“ A celá tahle paráda stála každého po rozpočtení oněch symptomatických 75 korun. I se zpěvem a cigaretou.

Odcházím najeden, napit a poučen. Když vás tradiční struktury štvou, v jídelně jsou na vás hnusní, když dojdou borůvkové knedlíky a burgerů už jste přesycení, není nic jednoduššího než jít vlastní cestou. Jste přece umělci.

Jan Mrázek

ZÁŽITKY Z FRONTY

Bývalý jídelní stan a s ním i celá západní fronta se rozprskly jako tříštivý granát, či sebevědomí divadelníkovy když jej spráží pohledem Aleš Bergman. Boje se přesunuly do zázemí. Stejně tak se roztříštilo i duo válečných zpravodajů Mrázek-Malota. Každý z nich se vydal vlastní cestou. Mrázek trávil den v teple a bezpečí zahradní párty, kde si spokojeně válel papriky, zatímco Malota hrdinně operoval v terénu.

Jak to asi může vypadat, když naložíte stravování na bedra třem (nebo více) různým podnikům? Kupodivu slušně. Seve-západní fronta u Čapkova sálu si nestěžovala. Sem tam se řada sice vytvořila, ale vojáci strávníci vesměs nestrádali. U stanu s prasetem prý zaznamenali nárůst hla-

dových krků, ale nešlo o nic závažného. Ve Stovce vůbec nevěděli, o čem hovoříme. Tedy nevšimli si ničeho, abych byl fakticky přesný (mám strach z žaloby). Z pohledu stravovatele to tedy vypadalo slušně. Ale co strávníci?

Mnoho stížností nebylo. Halušky prý za tu cenu ujdou, nudle by mohly být lepší. Borůvkové knedlíky byly skvělé. Část mužů uchýlila se k nouzovému řešení, tedy vychýlili se z osy a vstoupili na nepřátelské území. Avšak pizzerie Stella prý splnila svou úlohu na jedničku. Někdo byl dokonce tak troufalý, že navštívil podzemní pseudointelektuální buňku odporu (Čajovnu) a jal se stravovat tam. Kuskusem! Obrovská porce, silně kořeněná. Toť vše.

Pozdě večer se u nás v redakci stavil původem místní Hugo. Nepřinesl jen nalezený mobil (pochvilně nálezcí existují, bravo!), ale také pnutí ohledně salátu z Čapkova sálu. Postěžoval si, že za tu cenu je nakrájené zelí s třemi plátky rajčat a trochou tuňáka opravdu docela málo. Pak jsme ještě chvíli nadávali na české stravování, bavili se o dva roky staré pivní rubrice, a že člověk stejně vždycky skončí u burgeru, i když si chce dát něco zdravého.

Nakonec z něj vypadlo, že příští Jiráskův Hronov by si rád postavil stánek s jídlem a trochu o tady zkulturnil. No proč ne? Jen houšť a víc takových odvažlivců. Ještě není vyhráno. Směle do boje!

Vít Malota

V DNEŠNÍ GENERACI ZAČALO BÝT PLAGIÁTORSTVÍ NORMÁLNÍ

ROZHOVOR

Rozhovor s autory Adamem Pospíšilem a Šimonem Stiburkem

Jak vznikl text?

Šimon: Na dramatizaci Čapkovy textu Život a dílo skladatele Foltýna začali kluci, Adam Pospíšil a Čeněk Pýcha, pracovat už v roce 2013 a začali připravovat inscenaci. Ta nakonec nevznikla, nedostala se přes počáteční fázi zkoušení. Pak jsme se začali bavit o tom, že bychom udělali něco nového, zajímal nás právě Čechovův Treplev, respektive Racek. Zjistili jsme, že Racek má s Foltýnem spoustu styčných ploch, že Treplev je zajímavá postava, ale Foltýnovo téma a životní příběh je po nás zajímavější. Rozhodli jsme se tedy dát oba příběhy dohromady. V minulosti jsme vždycky měli inspiračních zdrojů několik, přibírali jsme další a jiné opouštěli. I tady jsme zvažovali různé hry, které s tématem souvisely, a nakonec jsme si vybrali tyto dvě jako nejzásadnější.

Adam: Čapek napsal hru, která je jeho posledním textem před smrtí. Pro nás je Čapek humorista s velkými tématy, a v poslední knížce najednou udělá karikaturu člověka, který chce celý život být umělcem, ale nakonec je všem pro smích. Příběh končí dost tragicky, odvezou ho do blázince a on tam umírá v zapomnění. Ve skutečnosti je to ale plagiátor. Pořádá večírky, lidé mu nosí texty a on je vykrádá. Nás dráždil posun, že ta karikatura už v dnešní době nefunguje. V dnešní generaci, dnešním vnímání textu a literatury začalo být plagiátorství normální, začalo se tomu říkat „sdílet“.

To bylo k obsahu. Jak ale vznikne text samotný? Jeden z vás si materiály vez-

me domů a přijde s hotovým scénářem?

Šimon: Proces vzniku textu je na několik měsíců. Vždycky nám to trvá relativně dlouho, není to tak, že bychom se na víkend zavřeli na chalupu a vypadl z nás scénář. Velká část přípravy není nad textem jako takovým, ale spíš nad tématem. Co chceme dělat, jaké obrazy by to mohly vyjadřovat, jaké texty nás inspirují. Až v poměrně pozdní fázi, kdy už máme ohmatané téma, začneme skládat za sebou jednotlivé výjevy a jednotky textu a dopisujeme, co nám chybí. To už je poslední měsíc tvorby před tím, než začneme zkoušet. Na začátku zkoušení jsme měli asi osmdesát procent textu.

Umíte si představit, že by váš text inscenoval někdo jiný?

Šimon: Myslím si, že by to byl oříšek. Museli by se s tím vypořádat po svém, ale v zásadě by nás dost zajímalo, co by z toho vypadlo. Se staršími věcmi nás už i lákalo zkusit je svěřit někomu, ať si s nimi dělá, co chce. Ještě se to ale nestalo.

Kolik času zabere, když tvoříte ta lokálně specifická videa?

Adam: Už to máme docela v paži. Původně byla inscenace po technické stránce ještě ambicióznější, zahrnovala přímý přenos, což bylo komplikovanější. Zjistili jsme, že na to nemáme prostředky. Až postupně jsme našli vhodnou metodu a na výjezdech jsme zjistili, jak to udělat co nejrychleji. Většinou je to tak hodina práce.

Šimon: Ještě na premiéře jsme se všemi technickými věcmi bojovali. Chce to nějakou zkušenost, v tomhle je pro nás hra velmi poučná.

Slyšela jsem, že na krajské přehlídce jste svítili snad šestnáct hodin.

Šimon: To ne, tak šest až devět. Tady to bylo trochu rychlejší, hodně záleží, jak je divadlo vybavené. Vždycky, když se leze na žebříky, trvá to strašně dlouho. Tady bylo bezvadné, že jsme přišli na místo a pulty a kabely byly natahané tam, kde měly být. To ušetří třeba hodinu práce, taková maličkost. Technici byli vstřícní a se vším nám pomohli. Když ale hrajeme na Švehlovce a svítíme to šedesátí světly, tak vzít každé do ruky, zamířit ho, někam ho připojit, to strašně trvá. Stačí drobný problém, a je to půlhodina navíc. Tady to bylo dobré, přišli jsme v deset ráno do sálu a v osm večer jsme hráli. Mezitím ale zkoušelo a hrálo jiné divadlo, takže zhruba šest hodin.

Adam: Ve Venuši, kde to známe, počítáme se sedmi hodinami.

Petra Jirásková

F. RACEK ŽIVOT A DÍLO

RELIKTY HMYZU

To nebyla vůbec žádná sranda, ty vole.
(odposlechnuto)

Líbí se mi, že oproti dřívějším Reliktům je tohle docela pokorné a skromné. Neklade si to tak široký tematický záběr a není to tak překombinované a má to jasný tah na branku i téma. Je to osobní výpověď režiséra i herců.

Lukáš Černý

Mám dilema, jestli to, že tam tak důsledně používají - řekla bych - klišé současného mladého experimentálního divadla, jestli to je záměr nebo ne. Protože jestli s tím vědomě pracují, tak dobrý, ale jestli to není záměr, tak je to strašně banální a klišé.

Šárka Ziková

Nemám slov, bylo to příšerné. Proč? Nemělo to žádnou pevnou konstrukci, herecky to bylo naprosto slabé, nebylo jim rozumět, měli tam příliš takových mlčenlivých míst, které nedodávaly žádnou dramatickост, naopak to sráželo. Ono to bylo z Písku, takže spíš recitační nebo malé jevištní formy, asi. Jsem v naprostém šoku, naprosto jsem na to nebyla připravená.

Marková

Bylo to dobře divné. Myslím, že spousta činoherních diváků to nedá, ale spousta těch alternativních to naopak uvítá. Vyvažuje to tady množství činohry. Ničí to divadelní stereotypy, ale ve všem! Super

Chozé, Bára

Generační výpověď, ukázka vyprázdněného umění a toho, jak je umění dostupné pro masy. Kladli jsme si otázku, jestli je to špatné, že to je tak masové. Možná je zajímavé, že prostředky na tvorbu mají všichni, každý může tvořit a každého to může nějak obohatit, ačkoli je to třeba špatné.

Irča a Jirka

Velmi inteligentní práce s textem, který je vrstevnatý a bere si téma z textu a dokáže ho přenést do znakového systému. Je to celé hraní si s tématem a přitom to není žádná hříčka nebo záminka. Cením si toho i proto, že se to týká velmi současných věcí. You-tuberů a podobných fenoménů, které jsou nové a čerstvé, ale ovlivňují naše vnímání. Chápu, že starší generace se s tím může bytostně nepotkat.

Petr Christov

ULOŮ SI SVÉHO F.RACKÉMONA

RECENZE

Do příjemného očekávání mě zavedlo už samotné zjištění, že inscenace F.Racek pražského souboru Relikty hmyzu vychází z Čapkova Života a díla skladatele Foltýna a Čechovova Racka. Příslibem divadelního vytržení pro mě bylo i setkání s trojkou truchlících, kteří sice smartphonem lovili na trachtaci očekávaný smutek, ale samotným jim k pláči musela dopomoci lajna cibule. Poutavé výtvarné řešení spočívající zejména v členění prostoru a hravých variacích na smuteční oděv v detailech dráždilo. Když jsem nabyla dojmu, že se jevištní variace na téma umění/umělec/umělost ponesou na vlně sebeironie a groteskní nadšázky, naladila jsem se na to, že se tedy budeme spolu s herci smát sami sobě.

Důvodů k sebezpytnému úsměšku bylo v inscenaci dost. Nemusím být zrovna umělec, kterému realizaci jeho životního díla znemožňuje příliš fixovitá fixa či nevhodná židle, abych měla pocit, že se nejedná o problém pomatených jednotlivců. Vyprázdněnost bezpočtu dříve smysluplných pojmů (mými neoblíbenými jsou v poslední době slova „tvořivý“, „autentický“, „hledáčský“, „inspirativní“ i ten vzpomínaný „umělec“). Úzkostné puzení sám sebe alespoň nějak onálepkovat a vytvořit zvnějšíšku, když už

nevím, jak si poradit s vnitřkem. Úzkostná touha „tvořit“ – snad ve snaze alespoň občas něco zachytit, když už je všechno kolem tekuté. A především nekonečná směšnost toho všeho. Tou se ostatně vyznačují i mé poslední věty – protože jak psát reflexi inscenace, která si dělá legraci z nejedné divadelní konvence, tedy potenciálně i z recenzí a jejich autorů? A to všechno se mi právě nesmírně líbilo. Pro ten příjemně sebemrskavský nadhled. Ostatně mohla jsem jen lakonicky dodat „žádná děkovačka-žádná recenze“. Oni by už k tomu prý v redakci dodali pár fotek.

Celé tohle mé pachtění zjevně mívá k jednomu závěrečnému „ale“. Totiž: všechna ta nepochybná potěšení, jež mi F.Racek přinesl, jemně pošramotilo závěrečné spění k apelu, který ze své podstaty popřel to, co bylo nastoleno. To, čemu jsme se před chvílí hořce smáli, se vrátilo obloukem. Slova, obrazy a symboly, jejichž schopnost něco sdělit byla zpochybněna, najednou sloužily k vyslovení obžaloby. Ten smích mi zkrátka připadal trochu očištnější. A zoufalství i smutku v něm bylo dost.

#totonenirecenze #totojepouhydivackykomentar #totojsoumeprvnihashtagyvizivote

Kateřina Menclerová

NESTYĎTE SE, ŽE JSTE JINÍ, BUĎTE BAREVNÍ!

ROZHOVOR

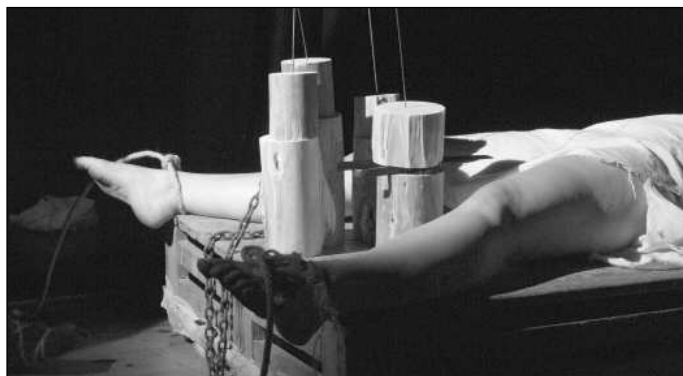
*Rozhovor s Jarkou Holasovou
a se souborem JAKKdo Jaroměř.*

Máš na JH dvě představení a obojí jsou to lidové texty. Jak to?

Jarka: To se tak letos urodilo. Probíhalo to tak, že jsme řekly – máme téma a budeme hledat adekvátní literaturu. Na autorské divadlo si netroufám, neumím to. Anička, hlavní představitelka říká: „Já mám takový téma. Že je strašně supr být barevný mezi šedivýma.“ A s tím jsme si prošly od šikany, přes různá další témata až k tomuhle. Začaly číst Orwella, jinak se googlovalo, ale předlohu jsme nenašly. A pak, když jsem se připravovala na nějakou dramaturgickou poradou, napadlo mě, že jsou to vlastně čarodějnice. To je zaujalo a tak jsme na tom začali pracovat. Jenomže jsme začaly vlastně v půlce, od inkvizičního procesu, kde se pracuje s loutkami. To jsem jim tam narvala já, protože mě tam baví napětí loutka vs. živák. Ale pak jsme si říkaly, vlastně proč? Vždyť o té holce nic nevíme. A tak jsme se uchýlily k té poezii. Je to pak pro nás hodně ženské, žijeme přece jen v mužském světě. Vzala jsem tedy cíleně Erben a hledala říkanky, které mi přišly už od začátku šikanózní. První tě napadne: „Sedávej panenka v koutě, když budeš hodná najdou tě.“ Už to mi pro tehdejší holku přijde jako atak.

Vím z vlastní zkušenosti, že když děti přijdou do dramaťáku, přináší často povrchní témata. Jak nasměrovat děcka k tomu, aby si vybírala palčivá témata, aby sama toužila jít do hloubky?

Jarka: To je strašně těžké a já myslím, že tomu hrozně pomáhá loutkové divadlo. Myšlenka se nachází už v samotné práci s předmětem. Myslím, že je to taková povrchní doba. Dřív v nesvobodě bylo třeba schovávat věci mezi řádky, dnes když se to vše dá říct v prvním plánu a stačí to, tak je to pro mě málo. Proto se snažím dělat i věci, které třeba nepochopí na poprvé. Stačí si otevřít tu naši krabici, co máme, a začít vytahovat všechny staré boty, kastroly a rezaté nože a teď už přemýšlíme o tom, co ten předmět vypovídá. A tam už podle mě začíná to jiné nasměrování, že se nemusí všechno říct doslovně. Děti jsou strašně chytré, mají potenciál, ale nevyužitý.

Přijde vám adekvátní, že by na vaše představení neměly chodit děti?

Soubor: Určitě. My jsme si to řekly a domluvily se s Jarkou, že rozhodně pod patnáct nejedeme. Jde o jejich reakce, nejde o to, že by to nepobraly, ale že by nám to představení třeba i narušovaly. Je to i pro náš pocit. Ale chápu rodiče, psychická vyspělost může být jinde. Věřím, že by to děti zvládly, ale když se řekne hranice, tak je blbě ji porušovat.

Představení je pro vás závažné. Je pro vás závažný i samotný zážitek na jevišti?

Snažíme se umět vystupovat z postavy. Některým to dělá problém – teď už menší, ale když jsme hrály třeba první představení, tak jsme i brečely a tak. A přitom vím, že ona (hlavní představitelka - pozn. redakce) si to hrozně užívá. Jak tam kolem ní boucháme, jak s ní mrskáme o zem, vždycky chce víc (smích).

Odkud přišlo téma?

Od Anči – chtěli jsme se zabývat tím „být jiný.“ A hlavní je se za to nestydět, že jste jiný, buďte barevní! Zabývali jsme se šikanou a pak myslím, Jarka přinesla téma čarodějnice.

Jsou to lidové texty, nevadí vám to, nepřijdou vám vyčpělé?

Když chcete potkat nějaký život, tak je nejlepší cesta přes lidové texty.

Cítíte se být jiný? Cítíte se být čarodějnicemi v tomhle světě?

Určitě si každý zažil nějakou šikanu, odsouzení nebo posměch. My si vybrali tu cestu být barevní!

A proč, není jednodušší zůstat šedivý?

Je, ale nejste to potom vy!

Jak jste se jako soubor posunuly? Co se změnilo za ty tři roky, co spolu pracujete?

Slovník. (smích) Myslím, že vztahy se tu utužují ze dne na den, lepší už to být ani nemůže. Tohle je asi náš první úspěch. Před tím jsme šly spíš po lehčích tématech, a tak jsme se stmelovaly, až jsme se propojily a tohle už je taková větší inscenace.

A co jste se práci na téhle inscenaci naučily?

Trpělivost. Hodně času nad jednou věcí. A nebrat si věci osobně!

Jan Mrázek

ČERNOBÍLÁ OBĚŤ

RECENZE

Máme to my ženy těžké. Od zrození předurčeny k tomu, abychom se staly oběťmi zlých natvrdlých agresorů – těch polen – rozuměj mužů. Alespoň tak nějak bych to musela brát, kdybych představení Kdes holubičko lítala? JAKKdo Jaroměř, ZUŠ F .A. Šporka brala doslovně.

Byla jsem svědkem něčeho, co bych nazvala obětním obřadem. Výprava byla velmi kultivovaná a esteticky na úrovni – ale tak jak byla černobílá formálně, byla černobí-

lá i obsahově. Hlavní představitelka byla do role oběti odsouzená hned od začátku prostřednictvím rituálního převleku do režné haleny a pak už jsme až do konce sledovali, že je to tak a ne jinak, a napjatí jsme mohli být maximálně z toho, jestli se polena okolo budou jen efektně potloukat nebo najdou důmyslnější uplatnění.

Podtrženo sečteno nic víc než konstatování. Konstatování existence čarodějnických procesů. Je nesporné, že to je hrozná zále-

žitost. Ale pouhé konstatování, sebelépe estetizované, nestačí. Takže to hlavní, co bylo obětováno, byla – alespoň pro mě – jakákoliv dramatická.

A nezachránit to ani pár účinných obrazů. Např. ten závěrečný, s holubičkou vznášející se nad reálným plamenem, byl dojemný a působivý. Škoda, že jen ten.

Kateřina Baranowska

HOLUBIČKA BÍLÁ, UŠTVANÁ, UPÁLENÁ

RECENZE

Téma jedince, uštvaneho stádem, hejnem, obcí patří mezi univerzální vklady kolektivní paměti. Prostě čas od času máme potřebu jednotlivce, který je v něčem divný, jiný, nesrozumitelný učinit svodidlem, po němž sjede obecná zloba a nenávist – a stádu se uleví.

Čarodějnické procesy jsou ostudnou kapitolou dějin křesťanství a znepokojivým tématem ústícím do pozdějších procesů a šikan. Soubor JaKKdo z Jaroměře si téma vybral pro práci skupiny, složené ze samých dívek.

Problém inscenace, jejíž scénář je složen z lidové poezie a prozaických úryvků, skládajících se v příběh procesu s dívkou, nařčenou z čarodějnictví, je v apriorním vztahu k obětované dívce. Ta totiž vůbec není divná, ani jiná, je to pěkná světlolvasá bílá holubička, na kterou okolí unisono sočí. Ano, je nemanželská, jistě, vychovala ji bába kořenářka, ovšem, je to mladá vdova, ale že by opravdu celá obec byla ve vztahu k ní takhle unisono?

Používám záměrně výrazu z hudebního názvosloví, abych upozornila, že k vyjádření vztahu k dívce nemusí dojít pouze prostřednictvím textu – i když i to by inscenaci pomohlo, může k němu dojít i hlasem, nějak laděným strukturovaným sborem, proměnlivou intonací, která v žánru divadla poezie „burianovsky“ nahradí dramatické situace či epické vyprávění – ale zde slyšíme právě jen nenávistné unisono. Aby mi bylo rozuměno – jistě že je možné a známe takové případy, kdy je jedinci prostě a jednoznačně ublíženo, okolí i okolnosti se proti němu spiknou a nic mu nepomůže. Ale pokud

nemáme možnost sledovat ani sebeděně průběh událostí, pokud inscenace nepoužívá proměnlivější a jemnější prostředky než je sborový zlovolný jednohlas, je výsledkem ideologický manifest. Bouchání dřevěnými špalky a křik dílo emocionálně ani tvořivě neobohatí. O tom, z čeho takový hon na člověka pramení, se nic moc nedozvíme.

Velmi se přimlouvám, abychom, když děláme divadlo, neopouštěli tak totálně onu dramatickou „dvojí pravdu“, o níž píše Milan Kundera ve své esejí o Antigone. Na divadle se jistě můžeme zřít dramatičnosti, ale najdeme a využijeme-li příležitosti k ní, je sdělení naléhavější. Teprve v dialogu, a je jedno, zda je to dialog podle všech pravidel mezi postavami, či vnitřní, nebo zda je veden jen hlasy a idejemi či probíhá mezi tvůrci a publikem, mezi loutkou a hercem, se dobereme divadelního zážitku. V mládí a v kolektivní tvorbě máme často potřebu říci něco jednoznačně, manifestačně, ale divadlu to nesvědčí. Není obce, v níž by po celou dobu byli všichni stejného mínění, k odsudku vždy vede nějaký proces.

A Otec Brown, detektiv v příbězích G. K. Chestertona, často při usvědčení pachatele připomíná, do kolikeré ctnosti spíše než do explicitní zloby se umí oblékat zlý úmysl. Nevíme-li o postavách nic víc, než co obsáhne jedna konstelace, je výsledkem barvotisk, i když třeba dojemný.

Inscenace končí krásným obrazem řežavějícího spáleniště, jež zvolna dohasíná, jako život obětované dívky, ale i jako zlo, které se pro tentokrát vybil. Jen kdyby takových poetických obrazů bylo v inscenaci víc.

Alena Zemančíková

Bylo to emotivní, zajímavé. Ale mělo to svoje rezervy. Na studentské divadlo přesně to, v čem se studentské divadlo pohybuje. Možná by to chtělo trochu jasnější režijní práci a ty holky trochu víc tlačit. Ale na jejich věk, na to co jsem viděl, je to rozhodně zajímavé představení. Rozhodně to není propadák.

Martin Drahovzal

Ještě nikdy mi nebylo po divadle na zvracení. Až teď. JaKKdo Jaroměř: Kdes houbičko lítala? Bylo to výborné, už to ale nechci nikdy vidět!

Martin Jurica

Mám to představení ráda, znám soubor a hrozně si vážím práce těch holek. Přijde mi, že je to moc posunulo. Jak je znám od malička, mám pocit, že se formuji.

Monča Němečková

Perfektní dramaturgická práce s textem, estetická stránka, práce s vizuálem... Práci Jarky Holasové znám, takže je to standardně výborné. Fascinuje mě, že to dělala s tak (až možná moc) mladýma holkama. Ale myslím, že si to taky už řeší.

Šárka Ziková

Mám tam ráda ten poslední obraz, jak se ta holubička vznáší nad ohněm. Myslím, že to je nějaké pra-téma, které v sobě ženy nesou. Čarodějnictví máme nějak pod kůží a přítomné. Je to záležitost i zranění směrem k ženskosti. Určitě je to na místě.

Eva Spoustová

Mohli ji upálit o deset minut dřív.

Viktor

Hrozně mě rozhořčila hádka s rodiči před představením ohledně věkové hranice dítěte. (Jarka Holasová před představením trvala na tom, aby rodiče odvedli své dítě, které bylo mladší šestnácti let. Rodiče s dítětem nakonec rozhořčeně odešli - pozn. red.) Myslím si, že když si mladé holky stanoví hranici, pro kterou to chtějí hrát, tak by jim mělo být vyhověno, bez ohledu na ohánění se nějakými zákony, bez toho, že budeme žalovat Jarku Holasovou za to, že nás vyhodí z představení. Jinak mi to představení přijde super, výborné použití loutek, je to velmi čisté.

Jakub

KAŽDÁ REPLIKA JE GAG

ROZHOVOR

Rozhovor s režisérem Jaroslavem Kodešem

Bral jsi představení jako výpověď člověka určitého věku?

Výpověď je příliš vznešené slovo. Člověk se pochopitelně ztotožní s daným tématem. Když si začne ve Vančurovi číst, najednou zjistí, že každá replika je gag, který mu ovšem dojde až v okamžiku, kdy se začne textem skutečně zabývat. A pak také zjistí, že Vančurův text vypovídá o dalších náležitostech života. Copak ty se neotočíš za nějakou mladou sukní?

Jistě, že ano...

Já pochopitelně také. A možná, že čím dál víc (smích).

Proč jste si vybrali právě Vančuru? Kdo vlastně přišel s tím nápadem?

Texty vybíráme společně. Povídáme si o tom, co by se mohlo v další sezóně hrát. Kdo s tím nápadem, přišel, ani nevím. Vančuru mám pochopitelně rád, líbí se mi. Mám pocit, že se k němu musí dospět. Najednou mám pocit, že mluvím o věcech, které právě teď bytostně vnímám, cítím a prožívám. Před deseti lety bych jej asi neinscenoval. Jeho texty mají krásný, náročný jazyk.

Mám pocit, že nostalgii chlápků, kteří čekají na něco, co již pravděpodobně nepříjde, jsem pochopil až dnes z vašeho představení. Na druhou stranu mi přišlo, asi i díky vedru v divadle, představení poměrně dlouhé. Zdá se mi, že na současné diváky je to příliš.

Jak na koho. Zažil jsem, že za mnou po představení přišli lidé, samozřejmě ze starší generace, kteří chtěli, aby byl příběh delší, aby pokračoval. Pak pochopitelně existují i mladí, kteří mají pocit, že toho je moc. Je samozřejmě poměrně těžké se vyrovnat s archaickým vančurovským jazykem, ve kterém je inscenace napsána. Je neobyčejně krásný a poetický, ale mnohým lidem nic neříká. Naše úprava je taková, jaká je, a představení trvá sto čtyřicet minut. První půle trvá padesát pět a druhá hodinu a pět minut. Myslím si však, že když si někdo najde k tomuto českému klasikovi cestu, musí se mu to líbit.

Svoji roli rozhodně sehrálo i vedro a absence dýchatelného vzduchu v hledišti...

Je to tak. My, co už jsme hráli na Hronově několikrát, říkáme, že z hlediska počasí je hraní zde kolikrát za trest. Divadlo není klimatizované, diváci se rychle unaví a jejich pozornost brzy zeslábné. Říkal jsem si, proč jsme nehráli včera, kdy bylo zataženo a relativně chladno. Svoji roli hraje určitě i množství představení, která diváci musí v průběhu týdne zhlédnout. Je čtvrtek. Nevím, kdo může zaujmout tak, aby divák vydržel vnímat dvě hodiny. Tak to prostě s Hronovem je a není třeba, aby si s tím člověk lámal hlavu.

Otázka na závěr. Jak se v současné době daří Rádobydivadlu Klapý?

Jsmo, s prominutím, že to slovo použiji, poloprofesionální soubor. Ročně odehrajeme přes padesát představení, držíme na repertoáru pět inscenací a neustále jezdíme po vlastech českých. Víím například, že na podzim máme nasmlouváno okolo dvaceti repríz pouze s Rozmarným létem.

Jan Švácha

MEZI LITERATUROU A DIVADLEM

RECENZE

Před lety napsal Milan Kundera esej Umění románu, v němž také věnoval velkou pozornost dílu Vladislav Vančury. Mimo jiné konstatoval, že jedna tematická rovina Vančurovy prózy vzniká z předmětné hodnoty literatury. To znamená ze slov, která nejenom označují nějakou skutečnost jako znak, ale rovněž nějakou skutečnost tvoří – třeba jenom tím, že nějak znějí. V druhém vydání své eseje od tohoto názoru Kundera poněkud odstoupil, ale pořád si myslím, že v tomto punktu měl pravdu. Vždycky si to znovu uvědomím, když vidím na jevišti Rozmarné léto. Jeho roztomilý, půvabný příběh není problémem jako sled událostí na jeviště převést. Jenže ona rovina daná předmětnou svébytností, samostatností si žádá ještě něco, což bych pro zjednodušení nazval nadhledem slovního materiálu nad tímto příběhem. Nebo ještě jinak: abé, ma-

jor a Antonín Důra vedou řeči, ale nejde jen o to, co říkají ani jak to říkají, ale o svět, jenž v tom rozkošném dílku jejich řeči vzniká. Zkrátka a dobře: zazní-li na závěr Rozmarného léta jedna z nejbásnivějších vět české prózy o tom jak je krásné býti kadeřavým, pak se v tom zračí skutečnost, která Rozmarným létem jako literaturou vznikla a pro niž by i divadlo mělo hledat svůj výraz.

Režisér Jaroslav Kodeš si byl tohoto úskalí dobře vědom, chápe dobře, co slovo, literatura v tomto případě znamená. Ví, že jakoliv to vypadá jako reálný příběh, zcela reálně se to hrát nedá, že musí existovat poloha, která reálnost postav, situací a prostředí sice lehce, ale přece jen dostatečně patrně zpochybní. Volí tedy mírnou stylizaci, kterou zpočátku rozvíjí mužská trojice s jistou zálibou a elegancí. A svou velkou roli tu hraje i Kateřina Důrová Evy Kodešové, jejíž

neustálé kmitání mezi toužícím ženstvím a manželskou službou jako by ve stejném duchu neustále přeskakovalo mezi tvrdou realitou a velkolepým snem. Takhle to představení včera odpoledne začalo. Jenže pak jako by se ta stylizace začala vytrácet a jako by se hrál jen reálný příběh, kouzlo onoho pohybu mezi literaturou a divadlem zesláblo. Zůstalo jen kultivované, pečlivě a cílevědomé režírované představení, o jehož solidním standardu nemůže být pochyb.

Zdá se mně ovšem, že má na víc. A nejenom zdá. Viděl jsem je před časem v Lounech a ono rozkročení mezi literaturou a divadlem v něm bylo trvalým zdrojem celkového stylu. Což neplatí bohužel pro to včerejší odpolední představení.

Jan Císař

hezké klasika krásné
tybrd'ó výslovnost
pomalý
pěkný
poetismus příjemné
super slovo zív
radost prádlo
hezký vedro
plovárna úsměvné
kouzelné kouzelník
délouhé
potěšující vynikající
Vančura
děkuju pěkné pobavila
zdlouhavé zpocený
podvlíkačky voda
horký líbilo plavky
léto triky kadeřavost
čas smutné

Musíme ocenit herecké výkony. Děj odpovídal Vančurovu Rozmarnému létu. Celková spokojenost.

Pan Novák

Velmi delikátní český styl.

Pán z Budapeště

Bylo to excelentní. Ještě jsem nic podobného neviděl. Fakt dobré.

Jakub Šrámek

Myslím, že to mělo úroveň. Jen srozumitelnost herců by se mohla zlepšit.

Paní Valašková

Bylo to zajímavé. Četla jsem knížku i viděla film a myslím, že se to tomu podobalo. Ale jinak bych některé scény zkrátila, místy moc dlouhé. Herecké výkony hezké. Líbilo se mi to celkově.

Kateřina Milotová

Dlouhá klasika když to tak řeknu. Delší, než bylo potřeba. Ale jinak to fungovalo. První půlka byla dobrá, i když se tam vlastně nic nedělo.

Kvido

Bylo tam strašný vedro, což ovlivnilo náš umělecký zážitek. Mám pocit, že je to už tím, jak je celá věc napsaná. Člověk se musí hodně zamyslet, aby pochopil hlubší smysl, což mně se zrovna nepovedlo.

Tomáš Hofman

Vůbec mě to neurazilo, ale ani nenadchlo. Vlastně se v tom celém vůbec nic nestalo. Ani žádné herecké akce. Hrozně obyčejné a o ničem. Předtím jsem se vyspala, takže na představení jsem už neusnula.

Bára Cukrová (vata)

MATEX HK S.R.O.

PROČ VŮBEC JEŠTĚ DNES ROZMARNÉ LÉTO HRÁT?

RECENZE

Po scéně visí rovnoběžně natažené šňůry na prádlo, na nichž jsou zavěšeny nadimenzované, modro – bílé kusy oblečení. Přicházejí Muž a Žena, kteří vítají diváky. Posléze se stávají jakýmsi průvodci celým dějem a také představují různé epizodní postavy. V levé přední části jeviště se usazuje paní Důrová a začíná hrát zasněně na housle. Muž se Ženou odhrnují šňůry se svršky. Rázem se ocitáme v lázeňském městečku Krokovy Vary, přesněji tedy na plovárně Antonína a Kateřiny Důrových. Za Antonínem sem často docházejí jeho dva přátelé – major Hugo a kanovník Roch. Poklidnou atmosféru tohoto prostředí však naruší příjezd kouzelníka Arnoštka s jeho pomocnicí Annou, jež všechny tři přátele postupně poblázní. Důrova manželka se naopak zahledí do samotného Arnoštka. Ten však nakonec společně s Annou odjíždí a v Krokových Varech se vše pomalu navrácí do starých kolejí.

V proslulé novele Vladislava Vančury s názvem Rozmarné léto nejde ale primárně o samotný děj, nýbrž o vytříbený, mnohovrstevnatý jazyk a atmosféru. S těmito dvěma základními atributy textu si vcelku obstojně poradili členové souboru Rádo-bydivadla Klapý, jež se s jeho dramaturgií představili ve čtvrteční podvečer v Jiráskově divadle.

Věřím, že v dnešní době musí být velmi těžkou záležitostí naučit se repliky psané Vančurovým zdobným jazykem, plným archaismů. V představení herecky jinak výborným severočeským ochotníkům se však přeci jen musí vyčíst jedna věc, vztahující se právě k jazyku. V některých chvílích ze sebe text chrlili tak rychle, že mu bylo velmi obtížné porozumět. Až na tuto výtku se ale jednalo o precizně odehrané představení, jež nepostrádalo ani onu hutnou předboubřkovou letní atmosféru, v níž jakoby se čas zastavil.

Otázkou pro mě však stále zůstává, proč vůbec ještě dnes tento Vančurův text přenášet na jeviště. Jediným důvodem snad může být právě onen květnatý jazyk, inspirovaný poetismem a barokní podobou českého jazyka, s nímž už dnes prakticky nepříjdeme do styku. Kromě toho jako scénický tvar působilo Rozmarné léto až příliš rozvlekle. Odcházela jsem z hlediště, kde jsem přes dvě hodiny sledovala dobře odehranou činohru. Z ní jsem si však kromě otázky, z jakého důvodu by měl být dnešní divák svědkem tohoto příběhu, neodnesla vůbec nic. Co mělo být posláním celé inscenace? Velmi by mě zajímalo, jaké bylo rozhodující kritérium souboru z Klapý pro uvedení právě této zdramatizované novely.

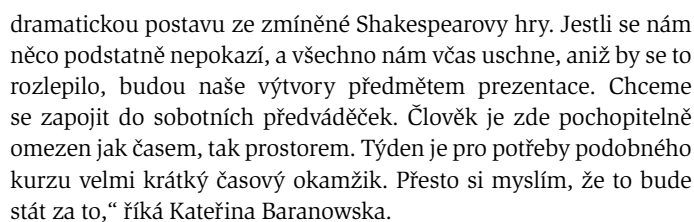
Tereza Šafářová

Jedna z chodeb školy v Palackého ulici se proměnila v ateliér hyperaktivního umělce s hyperkinetickou poruchou. Všude jsou papíry, barvy, uhly, laky na vlasy a další výtvarné potřeby. Mezi tím se pohybují, ve mě nečitelném řádu věcí, jednotlivci i soustředěné skupinky výtvarníků nad úkoly, které jim přinesl Jiráskův Hronov, seminář Výtvarná složka divadla a jeho lektorka, scénografka a kostýmní výtvarnice Kateřina Baranowska.

Na dotaz, co se vlastně na divadelní výtvarce vyučuje, vysvětluje, že průběžně nepracují na jednom zadání, a že se pustili do více úkolů. „Zpočátku jsme se seznamovali s tím, jakou úlohu hraje mizanscéna (významotvorná kombinace prostorových a časových prvků ve vzájemném působení na jevišti – pozn. redakce), řešili jsme organizační a technické problémy, se kterými se každý scénograf potýká. Poté jsme si zkusili vymyslet určitou scénografii a jako textová předloha nám sloužily balady z Erbenovy Kytice. Skládali jsme je dohromady, abychom si vyzkoušeli situace, kdy se scénograf musí poprat se stavbami či slučováním více nesusoudných prvků dohromady. Mám také vyzkoušených několik cvičení, na kterých si seminaristé mají otestovat výrazové možnosti materiálů v abstraktní podobě. Naším cílem by mělo být především utíkání od popisnosti, kterou u scénografie vnímám jako nešvar.“

To byly ovšem počátky semináře. Na konci tohoto kurzu by však mělo vzniknout něco, co budou moci ohodnotit i ostatní návštěvníci Hronova. „Ve finálním úkolu se vše, co jsme si zkusili na drobných cvičeních, slučuje v jeden zásadní celek. Jako závěrečný úkol jsme si určili poněkud zásadnější záležitost. Rozhodli jsme se zpracovat veledílo. Hamleta. Výstupním tvarem a výsledkem našeho semináře tak budou výtvarné instalace. Každá z těchto instalací bude představovat jednu

A s čím v hlavách by měli její frekventanti cestovat v sobotu a v neděli k domovským divadelním scénám? „V ideálním případě by měli získat povědomí o tom, že scénografie má nějaká praktická zadání. Jde především o organizaci hracího prostoru tak, aby se režisérovi v daném prostoru dobře inscenovalo. Některé druhy a žánry potřebují pouze služebnou scénografii, která pojmenuje prostor. Pochoptelně se však scénografie také občas sama jako výtvarné dílo podílí na sdělení tématu. Scénografie by samozřejmě měla mít v ideálním případě určitý přesah, sama by měla jistým způsobem vizualizovat a odrážet téma. A to v závislosti na daném druhu dramatu a žánru. A pokud budou seminaristé alespoň částečně vědět, jak na to, budu spokojená.“

Jan Švácha

DRAMAŤÁK HRONOV

Protože na Jiráskově Hronově se kromě různých mladých alternativních umělců, traditionalistických ochotníků, dekadentních básníků, Christova nebo redaktorů Zpravodaje objevují i malé děti, je tu potřeba seminář i pro ně. Letos ho dostala na starosti studentka Katedry Výchovné Dramatiky DAMU Bára Meda Řezáčová, rovněž bývalá účastnice Jiráskova Hronova a mimo jiné, proč to tutlat, moje spolužačka.

Dlouho hledala předlohu, která by překlenula věkový rozdíl od 6 do 11 let, s tématem, které zajímá děti všech věků. Nakonec zvolila knihu Marcely Mikové Škvíry, představující příběh dívky Matyldy. S předlohou pracuje velmi volně, vybírá jen vhodné motivy a nechává stranou například témata rodinných problémů nebo uvádění dětí do bolestivého dospělého světa, které kniha také obsahuje. Důležité je pro ni téma objevování jiného fantazijního světa. Škvíry se v předloze objevují všude možné – na schodišti paneláku, venku na ulici, u vchodu do kostela, zkrátka na docela všedních místech, kolem kterých dennodenně chodíme. Znamenají vchod do jiného světa, světa fantazie. Právě to se stalo dětskému semináři motem. Kouzly, která nabízí dramatická výchova, se lektorka Bára snaží s dětmi tyto brány najít a otevřít.

Seminář probíhá v Dětském koutku v KISu (mnozí, kdo si šli dát dopolední sprchu, si určitě všimli, že se z této místnosti dětské hlasy ozývají), ale když je jim místnost malá, vychází za škvírami i do celého Hronova. Malůvky křídou na chodníku před KISem jsou jejich práce. První část čtvrtetního semináře se odehrávala vevnitř a hledání cest do světa fantazie probíhalo za pomoci zvuků různého druhu. Lektorka Bára otevřela téma pouštěním záznamů různých tajemných zvuků. Děti pak zkoušely říkat, co jim připomínají, jestli je to chození po štěrku, padající kroupy nebo bouřka. Posléze jsme se dozvěděli, že všechny zvuky byly vydávány pouze za pomoci lidského těla, což vedlo děti k experimentování s tím, jaké různé zvuky dokáží se svým tělem vytvořit. Potom jim byl ke zvukování dodán i různý materiál, jako korálky, krabičky nebo bublinková fólie a s těmito nástroji vznikla zvuková skladba, znázorňující tajemství kouzelné škvíry. Od rytmu pak vedla cesta přímo k situaci – děti ve skupinkách vytvořily tři rozhlasové hry sestávající z dialogů Matyldy s jejími přáteli a nahrané zvukové skladby.

V semináři se téma předlohy probírá všemi možnými způsoby – v další části se děti učily strukturovat si příběh formou komiksu. Poslední aktivitou vevnitř bylo právě výtvarné zpracování nějaké situace Matyldy a škvíry v pěti a více komiksových okénkách.

Potom už jsme se vypravily ven. I v minulých dnech děti využívaly hronovská zákoutí pro své dramaťácké účely, například zídka u pramene Prdlavky a neunikl jim ani už mnohokrát využitý vypuštěný bazén v parku. Zkrátka takové soft-site-specific. Dnes jsme zamířili opět tímto směrem, tentokrát až do zadní části k parku u kolejí, kde jste si možná všimli nebo nevšimli plotu, za kterým se nachází neprostupná zeleň. Tento plot lektorce připomněl komiksová pole a tak posloužil jako galerie živých obrazů, které na sebe navazovaly a tvořily příběh. Ještě před tím ale přišel čas na aktivity, které by v malé místnosti dětského koutku nebyly možné. Různé honičky, hra Čaroděj, Rybáři jedou, zkrátka hry, při kterých děti měly možnost se vybíhat. Na závěr se položily do trávy a lektorka Bára jim přečetla další úryvek z knihy Škvíry, který obloukem navazoval na téma zvuků a ve kterém se hlavní postavy mezi sebou baví vlastní vymyšlenou řečí. I děti si pak mohly vymyslet vlastní řeč a přeložit do ní třeba své jméno. Pak už následovala cesta zpět do KISu, kde už si své ratolesti rozebrali rodiče.

Děti zajímají hlavně hry s pohybem anebo hry, kdy můžou zkoušet svoje smysly – tvoření zvuků, hry poslepu, poznávání předmětů podle ohmatání. Lektorka Bára nechává dětem velmi volnou ruku, do ničeho je netlačí – když se někdo hry nechce účastnit, nemusí – ne vždy se povede, že aktivita zajímá stejně jedenáctiletého chlapce, jako šestiletou dívku. I tak se ale snaží neopomenout, že dramaťák je hlavně o společné práci a společném zážitku. Tématem i aktivitami nabízí dětem co nejvíc příležitostí, kde mohou objevovat svou kreativitu, zažívat fascinaci tajemnem nebo nacházet poetiku zapadlých míst. Každé po svém, podle možností a potřeb svého věku. I pro Báru, jako studentku svého oboru, je tento seminář velkou možností objevovat, a se svěřeným úkolem ukočírovat osm divadelnických dětí se potýká se ctí.

Jan Mrázek

PTÁME SE HRONOVÁKŮ: JAKÝ BYL VÁŠ PRVNÍ JIRÁSKŮV HRONOV?

Irena Macurová, knihovnice

Kdy jsem byla poprvé na festivalu, přesně nevím. Nevím, který rok byl první. Když mě bylo zhruba třináct let, prodávala jsem Zpravodaj. S tím mám spojené své první festivaly. A mám i jeden velký zážitek. Po letech jsem se dozvěděla, že jsem viděla představení Studia Oldřicha Stibora z Olomouce Dobrodružství Toma Sawyera, ve kterém hrála roli Bessie Hana Maciuchová. Tenkrát jí mohlo být tak sedmnáct let. Zjistila jsem to po mnoha letech z jednoho rozhovoru. Pamatuji také šedesátý osmý rok, když se tu hráli Výtečníci a Pavla Dostála nosil Hronov na ramenou. Kde by mě tenkrát napadlo, že to bude jednou ministr kultury. Hronovským festivalem žiji. Týden, kdy Jiráskův Hronov je, přestože již bydlím v Náchodě, jsem spíš tady než doma.

A když srovnám první a současné Hronovy, docházím k tomu, že dřív měly festivaly větší lesk. Pamatuji doby, kdy se večer chodilo pomalu jako na korze. Dámy chodily v dlouhých šatech a my mladé holky jsme sledovaly, který pán s kterou paní přijel. Pak se charakter festivalu postupně měnil. Dnes možná mnoho Hronováků těžko nese, že diváci chodí do divadla v šortkách s batohy. Musím se přiznat, že mně to nevádí. Líbí se mi na tom, že Hronov na týden přitáhne takovou spoustu mladých lidí, kteří mají o něco zájem a zbůhdarma neutrácejí čas.

GUILTY PLEASURES

Šeptaná z temných stránek deníčků divadelních celebrit

Šimon Stiburek

„Už jsem od toho upustil, ale byly doby, kdy jsem na festivalech na diskusích mluvil o představeních, která jsem neviděl. Ono to jde. Když člověk už někdy viděl ten soubor a trochu ví, co dělají, a pak třeba dvacet minut diskusi poslouchá, tak už se najednou nějaké referenční kódy a člověk je pak

schopen třeba pět minut mluvit a nikdo nic nepozná. Praktikoval jsem to i tady na Hronově, byť ne nijak extenzivně. Nikdy mě nepřistihli, ale párkrát jsem se k tomu přiznal a pak se mi hrozně smáli. Ale že by to někdo sám poznal, to ne.“

HISTORICKÉ OKÉNKO CHARLIE CHAPLIN V HRONOVĚ

Před jeden a sedmdesáti lety (1945) na jubilejní Jiráskův Hronov zavítal herec Charlie Chaplin. Loňské sedmdesáté výročí bylo Simonou Bezouškovou naprosto zanedbáno. Simonu! Apeluji na vás, abyste v příštím ročníku tuto chybu napravila a věnovala následující Jiráskův Hronov němému pantomimě. Jako chabou kompenzaci vám přinášíme část dobového rozhovoru Jana Mráze a Víta Veloty s osobností stříbrného plátna.

Proč jste zavítal zrovna na Jiráskův Hronov?

No stalo se to vlastně úplně náhodou. Projížděl tudy můj vlak z Polska. Měl jsem přestoupit, ale vlak má zpoždění, tak se zde procházím a sbírám inspirasy.

Co činí hlavní náplň vaší činnosti v průběhu festivalu?

Tak především je to mávání. Chodím tu a mávám na lidi a oni mávají na mě. Přijde mi to takové milé, že lidé jsou i po nedávných neblahých událostech stále otevření a usměvaví.

Našel jste si zde nějaké přátele?

Potkal jsem zde pár zajímavých lidí. Za všechny bych zmínil například studenta Jana Císaře.

Frekventanti semináře L jako Loutkové divadlo

ZÍTRA

SOBOTA 6. 8. 2016

16.30 a 20.00 hodin 25' JD

TS Light při ZUŠ Na Popelce Praha 5

režie: Lenka Tretiagová

M. Kratochvíl, L. Tretiagová: Puntikáři, pachatelé dobrých skutků

18.00 a 19.45 hodin 75' SJČ

Geisslers Hofcomoedianten / režie: Petr Hašek

G. B. Andreini, H. Kebrtová: Magdaléna lascivní a kající

HOST JH

14.00 a 17.30 hodin 60' MYŠ

Martin Hak / **Živé vyprávění**

HOST JH

14.00 hodin **Jiráskův Hronov dětem**

Soutěže a dovednosti pro nejmenší

Na závěr pěnové překvapení (náhradní oblečení pro děti s sebou).

16.00 hodin **PUZZLEJAZZ**

- královehradecká jazzová formace

18.00 hodin **SAIWALA** - Žatec (folk-alternative)

21.30 hodin náměstí Čs.armády

SLAVNOSTNÍ ZAKONČENÍ

86. JIRÁSKOVA HRONOVA

VIDEO MAPPING

Koncert VÁCLAVA NOIDA BÁRTY

s kapelou včetně světelných a ohňových efektů. Součástí koncertu bude také projekce.

PC Z PRVNÍ RUKY

Pokud jste se nechali nalákat na včerejší PC, možná jste byli trochu zklamáni – Petr Christov totiž tentokrát nevyprávěl žádný nechutný vtip. O to víc jsme ale mluvili o poetice her Martina McDonagha, o tom, jak vypadají jeho inscenace u nás a v Británii, o komunitních funkcích divadla z Broumova a z Vysokého a o šarmantních dívčích kvartech. Jestli bude Petr Christov vyprávět nějaký nechutný vtip dnes, to jsem se zapomněl na naší lektorské poradě zeptat – rozhodně ale vypadá nadějně, že by mohla vzniknout nějaká kontroverze, třeba nad F.Rackem jsme se moc pěkně rozešli. Sejdeme se zase ve dvě hodiny odpolední v Kalinově domě – z náměstí sotva pět minut volnou chůzí po červených šipkách. Bude-li takové horro jako včera, není od věci koupit si s sebou koktejl. Včera jsem to testoval, Aperol Spritz je pro intelektuální debaty tuze dobrá věc.

Michal Zahálka

16.30 a 20.00 hodin 95' JD
Mršťa Prstá Kouřim / režie: Martin Drahovzal
W. Skakespeare, M. Drahovzal:
Mnoho povyku pro nic

14.30, 15.30, 17.30, 18.30 a 20.30 hodin 35' SJČ
Vozichet Jablonec nad Nisou
režie: Rudolf Hancvencl
Rudolf Hancvencl na lidové motivy:
V jednom lese, v jednom domku

10.00, 14.30 a 17.30 hodin 75' SOK
Teď nádech a leť Pardubice / režie: David Zelinka
David Zelinka: Slepice není pták, Ukrajina není cizina

18.30 a 20.00 hodin 50' MYŠ
Buddeto! Plzeň / režie: Michal Ston
Buddeto! Plzeň: Přemnohá dobrodružství,
jakož i hrdinské skutky rytířů nízkého
stolu – útržky eposu

ROCK FEST 2016

16.30 hodin VIVIAN Broumov (rock - pop)
18.00 hodin PEGAS Rtyň v Podkr. (bigboš)
19.30 hodin BIGDOG N. Město n. M. (rock - pop)
21.00 hodin TRAKTOR Hranice (rock)
23.00 hodin KOHOUT PLAŠÍ
SMRT Jablonec n. N. (punk)

23.00 hodin **DIALOGY** – tanečně vzdělávací
projekt a představení NANOCHACH
Jiráskovo divadlo

Zpravodaj 86. Jiráskova Hronova 2016

Vydává organizační štáb.

Redakce:

Petra Jirásková (jip), Jan Švácha (saj),
Vít Malota (vím), Jan Mrázek (jam),
Ivo Mičkal (foto), Michal Drtina (zlom),
David Slížek - šéfredaktor (das)

Stránky festivalu: <http://www.jiraskuvhronov.cz>

E-mail redakce: jhzpravodaj@gmail.com

Tisk: KIS Hronov Cena: 10,- Kč

KVÍZ: CO VÍTE O JIRÁSKOVI?

Dnes máte poslední možnost odpovědět a vyhrát, v dalším čísle jen shrnu a zhodnotím geopolitický dopad Jiráskova kvízu na život mladých divadelníků. Tak pojdte, zaberte, vydržte!

Jak zní správná odpověď na otázku z minulého čísla?

V pokoji, kde Mistr trávil většinu času, vrátil-li se právě ze studií je postel. Maličká, malovaná. Komu patřila?

Jiráskovým rodičům, šlo o manželskou postel. Lidé byli tenkrát výrazně menší a spali v polosedu, neboť se říkalo, že kdo spí v poloze umrlčí, zemře do rána. Proto ten polosed.

Otázky pro dnešní den

Kolik měl Jirásek sourozenců?

Dočkal se Mistr otevření svého divadla v Hronově?

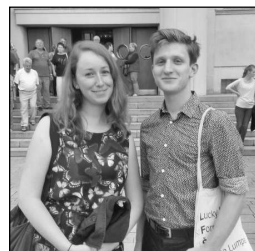
Oblek jaké barvy s oblibou nosil Mistr ve stáří?

Bonus - Doplněte Mistrův citát: Kdo se topí...

Bonus 2 - Proč každý Jiráskův kvíz končí větou "Ale to už jsem říkal"?

Je jich víc, odměna bude o to hutnější. Bonusy jsou bonusy od toho, aby byly bonusy. Proto není třeba na ně odpovídat. Navíc se blížíme do cíle. Znáte-li odpověď, vyhledejte mou osobu (poznávacím znamením jsou košile, redakci či motýlek). Otázka je jen jediná, nejde o nic složitějšího. A všem úspěšným řešitelům gratuluji a děkuji. Ale to už jsem říkal.

Vít Malota

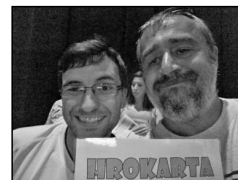

HROKÉMON LEGES DOPADEN ČTYŘIKRÁT

Ulovení uprchlého Hrokémone se ukázalo po rozšíření nápovědy hašlerkou. Skoro se zdá, že lovci čekali na zvýšení cílové odměny za dopadení!!! Nu což, pohár dle vlastního výběru získává Tereza Sochová, která selfie s Hrokemonem Legem poslala jako první. Na druhém místě se umístila a pytlík gumových medvědů získává Amálie Mojžíšková, která se dožadovala prvního místa se slovy: „Včera šel spát, ale dnes jsem ho chytila :)“ Ano, chytila jej, ale pozdě! Jako druhá. Třetí místo si relativně rychlým atakem zajistil David Kulhan. I on obdrží nějakého toho medvěda. Z kolage-nu, samozřejmě... Lovci Vlašani získali nepopulární bramborovou medaili a nedostanou tudíž nic. Alespoň někdo, sakra... Jo, info, kde, kdy a jak získat vyhrané, lze získat po zaslání potvrzovací SMS číslo 722 069 655. Dý den!

HROKEMON č. 6 (těžký level)

Nápověda: Poirot. Společník buddhistického lámy. Má rád šéfa. Chrochtá. His masters voice.

Jak na to:

Hrokémone odlovím tak, že na něho nahlas a adresně zakřičím. „Hrokémone, Hrokémone, už tě lovím! Je-li objekt lovu Hrokémon, prokáže se úspěšnému lovcovi HROKARTOU. Na důkaz úspěšného lovu vyrobí lovec za pomoci Hrokémone selfie. Selfie odešle lovec na e-mailovou adresu redakce jhzpravodaj@gmail.com. Odměna vás nemine!